

Carta de SANTIAGO

Saludo

¹ Y_u, Santiago, marī Pac_u, bairi marī Quetiupa_u Jesucristo mena na paabojari majōch_u ãnirī, ati carta mena m_ujārē woajou y_u átiya. M_ujāā, Israel yepa macāāna, p_uga wāmo peti r_upore p_uga pēnirō cānacā poari majū caānimirīcārā, ámerē nipetiroph_u caábataricarārē m_ujāā woajou y_u átiya.

La sabiduría que viene de Dios

² M_ujāā, y_u bairārē bairo caāna, y_u yaye que tire tāgopeoya mai: Ape rām_u m_ujārē roro tām_uorīqūē caetaata, tie mena tāgoña yapapuaeticōāna. Tiere useanirīqūē mena m_ujāā catāgoñarō ñuñā.

³ Noo ricaati m_ujārē caetari rām_u caāno, “¡Ñugaro! ¡Dios mena tāgoñatutuari yua, marī nucācōāgarā!” m_ujāā cañata, nemojāñurō m_ujāā tāgoñanetōmasīgarā. Merē m_ujāā masīñā tiere.

⁴ Bairi tie tāgoñatutuariquere caroaro maij_ugoya, m_ujārē ñe ûnie to carusaetiparore bairo ñrā. Bairi nocārō majū catāgoñanetōmasīrā ãnirī, camasā cañurā ñe ûnie ãnimasīrīqūē carusaena majū m_ujāā ãnigarā.

⁵ Bairi ni jīcāā ûcā jīcā wāmerē camasīpeyoec_u cā caāmata, Diore cā jēnímasíñami. Bairo cā cajēniata, cā jog_umi Dios cā cajēnirījērē. Camasā nipetiro nocārō na caboro cārō masīrīqūērē na jog_umi,

cā na cajēniata. “¿Nopēirā tocārō majū mūjāā jēniñati?” iētīgumi Dios.

6 Bairāpua, “¡Jāärē joecumi!” ī tūgoñaena, jēniña. Dios mena tūgoñatutuari mūjāā cajēnirō boyo. Dios mena catūgoñatutuaecu pūame ria capairiya oco turire bairo niñami. Wīno jāgori tiere aperopu, aperopu capapubatorore bairo niñami.

7-8 Bairo caācā jīcā rāmu jīcā wāmerē boyami cūrē Dios cū caátibojapeere. Ape rāmure bairo boetiyami. Bairo jeto tūgoñanucūñami. Bairo catūgoñau pūame, “Yū caborore bairo jeto átigumi Dios,” ī masīēcūmi.

9 Tunu apeyera ni ūcū cabopacaū nimicāā, Jesure caíroau pūame cū useaniáto. Cū roque Dios cū caíñajoro pūamerē cabugoro macāācū mee niñami.

10-11 Capee cacāgoū pūame oó yoaro caāmerōrē bairo caācā niñami. Muipu batioro cū caasiro jāgori, oó yoaro mee jīniyasicoaya. Torea bairo baigarāma na capaarije watoa capee apeye ūnierē cacūgorā pūame. Na cū yasicoagarāma. Bairi ni jīcā ūcū capee cacāgoū Jesure caíroau cū caāmata, cū useani tūgoñaáto. “Capee yū cacāgomiatacārē, Dios cū caíñajorore yū yaye caānimajūrījē mee niña,” qūū useani tūgoñaáto.

Pruebas y tentaciones

12 Useanirī niñami ni jīcā ūcū wātī cārē cū caíbūsujārījērē tūgomicāā, catūgoñanetōmasī majū. Bairo caācā majū cū caānoi, Dios pūame cū mena cū catūgoñatutuarijere masīmajūcōñāñami. Bairo masīrī yeri capetieti pūnarē cū jogumi, cārē camairārē cū caíjāgoyeticūrīcārōrē bairo yua. Tie cū cajorije

p̄ame corona, caat̄eperi majōc̄ c̄ canetōr̄ijē wapa c̄ cawapatari beto corona beto netōjāñurō caroa majū niña.

13 Tunu bairoa Dios p̄ame carorije caápei niñami. Tunu ni ūc̄rē carorijere caátiroti mee niñami. Bairi ni ūc̄ rorije c̄ catāmuor̄ r̄um̄ caetaro, Diore roro qūi t̄goñaeticōāto. “Dios p̄ame roro ȳre áti ñ̄a áchumi, ¿dope bairo c̄ áchati ãni? I,” qūi t̄goñaeticōāto.

14-15 Bairo p̄ame roque niña, ni j̄icā ūc̄ roro c̄ catāmuoata: Cañij̄goripaure c̄ ma-jūä c̄ cat̄goñar̄ijē mena roro átigayami. Tie c̄ cat̄goñar̄ijē caetapetiro yua, c̄ caátigarijere átimas̄cōāñami. Bairo c̄ caáticōāmata, Dios t̄p̄ amas̄lēt̄igumi. Cayasiric̄ure bairo tuaḡumi yua.

16 Bairi mujää, ȳ bairärē bairo caña, ȳ camairä, cariape t̄goñaña. “Dios p̄ame roro marir̄é áti ñ̄a áchumi,” caít̄goñar̄rē bairo baieticōāñna. Na majūä ñtorä átiyama, bairo na caít̄goñaaata.

17 Ati yepa macāj̄e cañur̄ijē nipetirije caānie, Dios jōbui caāc̄ marir̄é c̄ cajorique majū niña. Muip̄ure, bairi ñocōā c̄aâr̄e caqüēnor̄ic̄ c̄ cajorique majū niña. C̄ p̄ame tiere ape wāme átiwasoaetiyami. Cañu majū nicōā ninucūḡumi tocānacā r̄um̄a.

18 Torec̄, c̄ p̄unaar̄e bairo mar̄ ãnio joroque mar̄ ámi, c̄ caboj̄agoricarorea bairo. C̄ yaye quetire cariape cañierē mar̄ masiōw̄i, ȳ p̄unaa cañij̄gorä na ãmarō, I.

La verdadera religión

19 Bairi mujää, ȳ bairärē bairo caña, ȳ camairä, t̄gopeoya ȳ cañij̄erē: Mujää

tocānacāñpua caroaro tāgopeoya caroa queti na caquetibujurijere. Cotericaro mano tāgoüsaya. Busugarā jāgoye puame mujāā yeripu tāgoññaña mai. Jicoquei ī wiyoeticōāña. Tunu bairoa asiarique cārē jicoquei asiaeticōāña.

20 Dios puame caasiau cū caátiere ññajesoetiyami. Bairi marī caasiaro boetiya.

21 Bairi nipetirije roro mujāā caátiere jānacōāña. Mujāā yeri pūnapu pairo roro mujāā catāgoñarijē cārē pugani tāgoñanemoeticōāña. Caroaro mena tāgoüsaya Dios yaye queti mujāā catāgoüsajāgoriquere. Tie quetire tāgoüsarā yua, roro mujāā cabairijere mujāā netōcōāgarā.

22 Bairi Dios yaye quetire tāgorique jeto boetiya. Tiere tāgori bero cū caátirotirije cārē marī caáto ñuña. Tore bairo mujāā caápericōāta, mujāā majūā caítorārē bairo mujāā baibujiorā.

23-24 Dios yaye quetire tāgomicūā, cū caírotirore bairo caápei puame atore bairo niñami: Jīcāū ūcū caúmū ññoorōpu cū riapére caññaürē bairo niñami. Bairo ññari bero, ãmejorenacā, tocárōā yoaro mee masiriticoacumi cū riapé cū cabauatajere. Cūrē bairo niñami Dios yaye quetire tāgomicūā, cū carotirijere caápei.

25 Apei puame Dios yaye quetire tāgori bero, tiere masiritietiyami. Bairo masiritietiri yua, Dios cariape cū carotiriquere ñe ûnie rusaetore bairo tāgoñanucññami. Tie cū carotirique puame caroaro marī yeri catio joroque marī átiya. Bairi Dios cū carotiriquere caátiācū ãnirī, tiere jānaëtññami. Cū roque useanirñqüē mena cū caátiere átimasígumi.

26 Tunu bairoa ni ūcū, “¡Diore camasī yu ãniñā!” caī nimicūā, noo cā caboro roro cā caīrījērē cā cajānamasīētīcōāta, cū majūā ūtoh átiyami. Bairo cū majūā caītohre bairo cā caāno jāgori yua, “¡Diore camasī yu ãniñā!” cā caīrījē pūame wapa maa.

27 Bairo átaje pūame ūnuña: Roro cabairārē, camasā uparā mánarē, bairi cawapearā rōmirī cūārē caroaro na marī cajuátinemorō ūnuña. Tunu bairoa ati yepa macāāna roro na caátore bairo marī caápero ūnuña. Tore bairo marī caápata, Diore camasīrā majū marī ãnigarā, Dios cū cañajoro.

2

Advertencia contra la discriminación

1 Mūjāā, yu bairārē bairo caāna, yu camairā atore bairo ūnemoña mūjāārē tunu: Mūjāā, marī Quetiupau nocārō caroħre caīroarā ãnirī, nipetiro camasārē jīcārōrē bairo na ūñaña. Pairo cadinero cāgori majā, cacāgoena cūārē nucūbūgoeticōā na baieticōāña. Jīcārōrē bairo na ūñaña.

2 Í cōñarī mūjāārē yu quetibūjupa mai: Jīcā rūmū jīcā poa macāāna na cañubueneñarī rūmū caāno jīcāā capee cacāgoa jāāetayupu. Cā pūame anillo oro betoori, bairi caroa jutii cūārē cajāñaaátacu ãñupu. Cā bero cabopaca, cabucu juti cajāñaaátacu cāā jāāetayupu.

3 Bairo na cajāñetaro ūña, atore bairo qūñūparā caroa jutii cajāñaaṛē: “Ato ruiya caroapaupu,” qūñūparā. Apei cabopaca pūamerē: “Mua noo mā caboro nucūña,” o “Toa yepapu ruicōāña,” qūñūparā.

4 Bairi mujāā cāā tore bairo mujāā caápata, ñuëtñña Dios cū caññajoro. Mujāā, “Áni puame caánimajūū ácūmì,” írī, roro caámeoññabeserārē bairo mujāā baibujiorā, bairo mujāā caápata. Roro catugoñariqūē cunarē bairo ána, tore bairo mujāā átibujiorā.

5 Mujāā, yu bairārē bairo caña, tugopeoya atiere: Ati yepa macāāna cabopacarārē na beseyupi Dios, cā mena batioro na, catugoñatutuarā majū na ãnio joroque í. Tunu bairoa na cāā cā carotimasíripau caña na cañniparore bairo í, na beseyupi. Cū cañjugoyeticúrcárörēā bairo nipetiro camasā cā camairā cā tupu na caña bojugoyupi.

6 Bairo Dios cabopacarārē cā cabomiatacāārē, mujāā puame narē na tugoñaboboo joroque na mujāā átinucñña. ¿Cadinerocuna puame mee mujāārē tutuaro na roti epeetinucññati? ¿Na mee mujāārē ñerí quetiuparā caññabeserā tupu na ñeápérinucññati? Na ûna roque bairo mujāā átiepenucññama.

7 Nipetiro camasā, “¡Jesucristo yarā niñama!” mujāārē ññama. Bairi mujāā puame cū wāme, caroa wāmerē cacugorā nimiracuā, ¿nopueñrā Jesucristo wāmerē cañboyetiepenucñrā puamerē na mujāā boyati?

8 Marí Quetiupau cū caroticúrqūē caánimajūrjé atore bairo quetibujaya cā ya tutipu: “Mu mena macāācārē cū maiñña mu rupaure mu camairörēā bairo,” í quetibujaya. Bairi mujāā puame tore bairo jeto mujāā caápata, nipetiro camasā cabopacarārē, bairi cadinerocuna cūārē jícárörē bairo mairí, cariape caánarē bairo mujāā ãnibujiorā.

9 Tore bairo nipetiro camasārē jīcārō tāni na mūjāā cařroaeticōāta, roro caána mūjāā ãnibujiorā. Bairi carorije cawapa cūgorārē bairo mūjāā tuabujiorā, Dios yaye cā caroticūrīcā wāmerē caáperā ãnirī yua.

10 Torecu, ni jīcāā ūcā Dios cā caroticūrīqūē capee wāmerē caroaro átipeyomicūā, baipua jīcā wāmerē cā caápericōāta, nipetirije Dios cā caroticūrīqūērē canetōõnacāūrē bairo tuayami. Nipetirije carorije wapa cacāgoure bairo tuayami yua.

11 Dios p̄ame atore bairo īcūñupī: “Mūjāā nūmoa caāmerārē na ñe epeeticōāña.” Tunu bairoa ape wēepu atore bairo īcūñemoñupī: “Camasārē na pajīareeticōāña,” īcūñupī. Bairi ni ūcā aperā nūmoarē cañe epeetinucūā nimicūā, camasocure capajīārī majōcu cā caāmata, nipetirije Dios cā caroticūrīqūērē cababotioure bairo qūññaḡumi Dios.

12 Bairi mūjāā, Dios cā caquetibujucūrīqūē jūgori caīñabese ecoparā ãnirī, caroaro ãnajēcusa. Caroa wāme b̄usuya. Carorije īetīcōāña. Cā caroticūrīqūē p̄amerē marī caápata, caroaro marī ãimasīgarā.

13 Bairi noa ūna aperārē bopacooro na na caīñabeticōāta, na cūärē bopacooro na īñaebibujiomi Dios, na caátajere īñacōñiarī na cā caīñabeseri rāmūrē. Aperārē bopacooro caīñarā p̄ame roque caroaro netōgarāma ti rāmūrē.

Hechos y no palabras

14 Mūjāā, yu bairārē bairo caāna, ni jīcāā ūcā, “Dios mena yu tāgoñatutuaya,” caī nimicāā, caroaro átajere cā caápericōāta, cā cařrījē wapa

maniña. ¿Bairo cā caīrījē jāgori caroaro cā netōñáti? Netōñecāmi.

¹⁵ Atore bairo mūjāärē ñi quetibujū cōñapā mai: Mūjāä yau jīcāä, o mūjāä yao jīcāö jutii mani, ugarique mani cabairā nibujiorāma.

¹⁶ Bairi ni ūcū mūjāä mena macāäcū narē bocári atore bairo na ībujoñumi: “Caroaro ãña. Tūgoñarīqüe paieticōãña. Ugariquere, jutii cūärē tāmuriñ mūjāä bōcagarā,” na ībujoñumi. Bairo īmicāä, na cabopacarijere na joetibujioñumi. Bairo cā caīrījē wapa maniña.

¹⁷ Torea bairo ni ūcū, “Dios mena yu tāgoñatutuaya,” cañ nimicāä, aperärē bopacooro ññarī na cā cajuápericōäta, cū caīrījē wapa maniña.

¹⁸ Bairo yu caīrōñ, jīcāä mūjāä mena macāäcū atore bairo ībujoñumi: ‘Jīcāärā, ‘Dios mena marī catāgoñatutuaro jeto ñuña,’ i quetibujuyama. Aperā ññama: ‘Marī catāgoñatutuaro jāgori mee, caroaro marī caáto roque ñuña,’ i quetibujuyama,’ ībujoñumi jīcāä mūjāä mena macāäcū. Bairo cā cañmiatacūärē, atore bairo cā ūcūrē ñiñna: Yu pñame caroaro mu caátiere ññaeñtirī, “Dios mena catāgoñatutuaya ácāmi,” mñrē ñi masíetñna. Cariapea yu caátiere mu caññarījē jāgori roque, “Cañnorē bairo Dios mena tāgoñatutuayami,” yu mi masíçōñna.

¹⁹ Tunu bairoa, “Dios jīcāä niñami marī cañroa. Apei maniñami,” mi masíñna. Bairo mu cañmasíñ ñumirõcāä, caroaro etaetiya. Wātī yeri pñna cāä, “Dios jīcāä niñami,” i masíçōñna. Bairo ñrā, nanarī uwirāma.

²⁰ Bairi, “Dios mena yu tāgoñatutuaya,” cañ nimicāä, caroaro átajere cū caápericōäta, cū caīrījē

wapa maniña, Dios cū cañajoro. ¡Tame! ¡Mu p̄ame catāgoñamasīcūrē bairo m̄u tāgoñaña! ¿Marī ñicūjāā na cabairiquere m̄u masiriticoati?

21 Marī ñicā ānacā, Abraham p̄ame, cū macā Isaare cū pajīrī, cū rupaūri ānajērē joemugō jogamiñupū, Dios cārē cū carotiroi. Bairo cū caátigarijere ñiarī, Dios p̄ame, “¡Bairo ápericōñā!” qūrī, carorije wapa cacāgoecure bairo qūññañupū Dios Abrahārē.

22 Torena, Abraham cū caátajere tāgoñarī atore bairo mujāā ī tāgoñamasīña Abrahārē: “Caroaro cū catāgoñatutuarijke jūgori Dios mena cū catāgoñatutuarijke cū áti ññoñupī Abraham Diore. Tunu bairoa cū caátaje jūgori Dios mena cū catāgoñatutuarije p̄ame ñe ūnie r̄usaeto tuayupa Abrahārē,” mujāā ī tāgoñamasīña.

23 Torea bairo ī quetibūjūyayupa Dios ya tutipūna caquetibūjūwoacūrīqū: “Abraham Diore cū catāgoñatutuarijke jūgori carorije cawapa cūgoecure bairo qūññañupī.” Bairi, “Abraham, Dios bapa majū niñami,” qūñuparā nipetiro camasā cārē.

24 Bairo Abraham ānacā cū cabairiquere tāgoñamasīrī, atore bairo mujāā nipetiro mujāā ī masīña: “Ni jīcā ūcā Dios mena cū catāgoñatutuarijke jeto meerē caroaro cū caátie cūrē átirotiya, carorije wapare cacāgoecure bairo tuagū, Dios cū cañajoro,” mujāā ī masīña.

25 Tunu Abraham ānacārē bairo baiyupo apeo Rahab cañmūa mena caepewapatamiricō cūā. Cō p̄ame cō ya macārē Josué cū cañarutirojoricarārē na yasio cūgoyupo cō ya wiipū, yū yarā narē na pa-jīrema, ñō. Cabero maa cūrē na ññoñupō na carutitunuápawārē. Bairo cō caátore ñiarī, Dios p̄ame

carorije cawapa cāgoecore bairo cō ñiañupī.

²⁶ Bairo bai yua, marī rupaupū marī yeri pūna camanicōāta, cariayasicoatanarē bairo marī ãniña. Torea bairo, “Dios mena marī tāgoñatutuaya,” cañrā nimirācūā, caroaro átajere marī caápericōāta, marī cañrījē wapa maniña. Cariayasicoatanarē bairo marī ãniña Dios cā cañajoro, caroa ñnierē caáperā marī caãmata yua.

3

La lengua

¹ Mújāā, yū bairārē bairo caãna, tāgopeoya mūjāärē yū caquetibūjūrijere: Capāärā majū na caâno boetiya mūjāärē caquetibūjūparārē. Merē mūjāā masiña: Jāā ûna quetibūjūri majārē netōjāñurō jāā caátajere ñiacōñarī jāā ñabesegumi Dios.

² Marī nipetiro jīcā rāmārē roro marī átinucūña. Bairi ni jīcā ûcū jīcā wāme ûno rorije cañecū pūame caroú majū niñami. Bairo caãcū ãnirī, roro cā catāgoñarījērē êñotamasícōñami.

³ Mújāā yū quetibūjū cōñapā mai: Marī caballore cā riseropū ãpōā betore tujāärī, ti beto mena jāgori cā marī tāgāñe tunuoncōmasiña. Caballo pai cā caãnimiañacāärē, ti betoaca mena jāgori cā marī tāgāñe tunuoncōmasiña.

⁴ Torea bairo niña cūmua capairiya riare capēñarīcā cā. Ti cūmua pairi cūmua caãnimiañacāärē, bairi tunu wīno tutuaro capapu jogamiatacāärē, ti cūmuarē cawatuú pūame noo cā caboropū watujo masiñami õcāpāñacā, tiare watujoricapāñacā mena jāgori.

5 Torea bairo niña marī ñemerō cūā. Õcārōācā nimirōcūā, capee būsūmasīñā. Peero cūā õcā peeroaca mena jīñiatuajūgoata, cabero pairi peero ámasīñā. Capee majū ūñreya.

6 Marī ñemerō cūā peerore bairo niña. Ati umurecóo macāājē carorijere ìmasīñā marī rupaₘ macāātō ñemerō p̄ame, õcārōācā nimirōcūā. Ap-eye, apeye capee būsuya marī ñemerō. Bairi marī yeri royetuanucūñā, rorije to mena marī caīrōi. Wātī tore bairo cū caīrotiro jūgori rorije marī būsuya. Bairi marī cabuiaro berop̄hi marī yerire royetujūgoatō, marī cayasirop̄hi marī royetujānaña marī ñemerō.

7 Camasā p̄ame nipetiro waibₘtoare, minia cūārē, pīnoa cūārē, ria capairiya macāāna cūārē na canubₘtioricarārē bairo na ānio joroque átiyama. Bairo átiyaparori yua, na caborore bairo na átirotimasīñama.

8 Bairo narē na caátimasīmiatacūārē, ni jīcāū ūcū marī ñemerōrē rotimasīéecūmi. Marī ñemerō carotimasīā mano niña. Āña cā cabacaro, cā nima cā cajorore bairo niña marī būsūrique carorije. Camasārē popiye na baio joroque na marī átiya marī ñemerō mena jūgori.

9 Marī ñemerō mena Dios, marī Pacₘ majūrē cā marī basapeoya. Ti ñemerō menaina tunu aperārē roro na marī būsūpaiya. Dios cā cabaurijere bairo cabaurā caāna na caānimiaatacūārē, roro na marī būsūpaiya.

10 Ti ñemerō menaina Diore cā marī basapeoya. Tunu ti ñemerō menaina camasārē, “Roro na baiáto,” marī ī būsūnucūñā. Yₘ yarā, bairo marī caīata, ñuētīñā. Bairo boetiya.

11 ¿Oco cawitiri opere, oco caroa, oco carorije cūā jīcāpāurea to witinucūñati? Bairo witietinucūña.

12 Mūjāā, yu bairārē bairo caāna, tunu bairoa higuera yucu pūame, ¿aceituna rícare to ríca cūtinucūñati? Tie meerē ríca cūtinucūña. Tunu bairoa usewu pūame, ¿higos wāmerē to ríca cūtinucūñati? Tie meerē ríca cūtinucūña. Jīcā wāmeena pūga wāme ríca cūperiya. Jīcā wāme jeto ríca cūtinucūña. Torea bairo oco caocarije cawitiri ope oco operea oco caocaetie cūā jīcā operea witimasīetīña. Bairi marī pūame jīcā rūmū caroaro būsu, ape rūmū roro būsu marī cañata, ñuētīña.

La verdadera sabiduría

13 Bairi ni jīcāā ūcū mūjāā mena macāācū catāgoñamasī cū caāmata, caroa ūnierē cū caáto boyo. “¡Yu jeto yu átinetōcōāgu!” Í tāgoñaecū caroa ūnierē cū caáto boyo. Bairo cū caápata, nipetiro camasā caroaro cū caátiñimasīrījērē masīgarāma.

14 Apei mūjāā mena macāācū cū yeri pūnapu apei cū caānierē roro cū caññaugaripeata roque, ñuētīña. Tunu, “¡Yu jeto yu masīña yu caátiipeere!” cū cañata, ñuētīña. Cū pūame, “¡Camasī yu ãniña!” cañ nimicāā, bairo mee niñami.

15 Cū camasīrijē pūame ati yepa macāāna na catāgoñarījērē bairo niña. Tiere joetyami Dios. Wātī pūame tie ūnie tāgoñarīqūerē na jonucūñami camasārē.

16 Bairi noo ūno caāna, aperā na caānierē roro caññaugaripeari majā na caāmata, o “¡Jāā jeto jāā masīña jāā caátiipeere!” cañri majā na caāmata, jīcārōrē bairo ãimasīetīñama. Carorije tocānacā wāmerē ãameo átinucūñama na ūna na caānorē.

¹⁷ Dios cã camasñõrjérẽ cacúgorã p̄ame nípetiro camasã watoare caroaro cañarẽ bairo átiñama. Tunu bairoa roro átajere ãmeo áperinucúñama. Camasárẽ caroaro na ñroanucúñama. Aperã roro cabairárẽ bopacooro na ññañama. Bairi nípetiri wâme caroare átinucúñama, caroaro cariape cabusurã ãnirí.

¹⁸ Bairi noa ûna caroaro ãnajérẽ cajúgoátiñigarã p̄ame cariape caroa macããjérẽ quetibçju masígarãma. Bairo na caquetibujuriye p̄ame oterique cabutirore bairo camasã yeripu batijúgoyecutigaro caroa macããjé. Camasã p̄ame caroaro ãnimasígarãma na caquetibujuriye júgori yua.

4

La amistad con el mundo

¹ ¿Ñe júgori roro mûjää ãmeo tutiyati? Mûjää majú mûjää yeri pûnapu roro mûjää caátigatúgoñarijé júgori roro mûjää ãmeo tutiya.

² Apeye ûnieré mûjää bomiña. Bairo bomirã yua, aperã cacúgorárẽ na mûjää pañaganucúñia. Tunu bairoa aperã yayere ñnarí mûjää ugaripeaya. Bairo batioro ññugaripearí, roro mûjää átiya, tiere bomirã. Aperã cacúgorárẽ roro na mûjää tutinucúñia. Tunu bairoa mûjää caborijere mûjää bócaetinucúñia, Diore mûjää cajenietíe wapa júgori.

³ Diore mûjää jêniña bairapua. Bairo jênimirâcãä, caroaro mûjää jêniñetinucúñia. Mûjää rupaú caátigarije jetore tûgoñari, roro cã mûjää jêniña. Torecú, mûjää cajenirjérẽ yuetiyami Dios.

⁴ Mûjää jícã rãmré Diore cã boo, ape rãmré cã boeti, mûjää cabaiata, jícãõ cõ manapu mena

caānimasīēcōrē bairo mūjāā āniñā. “Noa ūna ati yepa macāājērē roro caugaripea netōrā pūame Diore caīñaterārē bairo niñama,” ¿mūjāā ī tūgoñaētīnati? Ni jīcāā ūcā ati yepa macāājērē roro cā caugaripeanetōata, Diore caīñateire bairo caācā nicōāgumi.

⁵ Torea bairo quetibujaya Dios yaye cā caquetibujucūrīqūē cāā: “Marī Pacu pūame Espíritu Santo marī yeripu cā cajoricure cā mainetōmajūcōāñami. Torecu, apei yeri pūna roquere marī yeripu marī cacāgoro boetimajūcōāñami,” ī quetibujaya Dios yaye busurique.

⁶ Bairi marīrē mairī juátingumi. Tunu cā yaye busurique apepaupu, atore bairo ī quetibujaya: “Jāā jeto jāā masiñā jāā caátipeere,’ caīrārē na caátigarijere na eñotayami Dios. ‘Dios jeto masiñami,’ caīrā roquere caroaro mena na juátinucūñami,” ī quetibujaya Dios busurique.

⁷ Bairi Dios cā caborore bairo jeto ása. Wātī mūjāārē cā cabusujārījērē tūgousaeticōāñā. Bairi wātīrē, “Mu caīrōrē bairo jāā áperigarā,” tutuaro mena cā mūjāā caīata, tocārōā yua mūjāā patowācō jānacōāgumi.

⁸ ¡Diore cā tūgoñañā, tame! Bairo mūjāā catāgoñarō, cā cūā mūjāā tūgoñagumi. Mūjāā, carorije caána ãnirī roro mūjāā caátinucūrījērē jānacōāñā. Caroa jetore ása. Tunu bairoa mūjāā, ricaati catāgoñarā roro mūjāā catāgoñarījērē jānacōāñā. “Diore camairā nimirācāā, ati yepa macāājērē roro marī caugaripearo ñurō,” mūjāā caītūgoñarījērē jānacōāñā.

⁹ Roro mūjāā caátiere tūgoñarī, tūgoña

yapapuarotiya. Otiricaro cārō tēgoña yapapuaya. Boyetiricaro ūnorēā, otirotiya. Useanirīcārō ūnorēā, yapapuarotiya, roro mūjāā caátiere tēgoñarī.

¹⁰ Bairo mūjāā tocānacāūpua marī Quetiupaure, "Cañuecū yu āniñā. Bairi bopacooro ūñagu," qūñi bussupuñenoña. Bairo mūjāā caīrō, marī Quetiupau pūame mūjāā netōõgumi. Cū cañajoro cañimajūrārē bairo mūjāā ānio joroque mūjāā átigumi.

No juzgar al hermano

¹¹ Mūjāā, yu bairārē bairo caāna, āmeo bussupaieticōāña. Ni jīcāū ūcū cū yaure roro cū cabusupaiata, o cū caátiere roro cū cañabeseata, Dios, "¡Āmeo maiñal!" cū cañoticūrīqūñerē cabotioure bairo baiyami. "¡Dios netōrō yu masiñā!" caīrē bairo niñami.

¹² Jīcāū niñami cañurījē marī caátiere caroticūrīcū. Cū niñami marī caátiānierē caroaro cañabesei. Cū jetoa camasārē na netōõmasiñāmi. Tunu bairoa cū jetoa camasārē na yasiomasiñāmi. Bairi mūjāā pūame, ¿nopēirā, "Apei cū caátiere jāā majū jāā ūñabese masiñā," mūjāā ūñati? Bairo mūjāā caīrō ūñetīñā.

Inseguridad del día de mañana

¹³ Apeye mūjāā yu caīrījērē tēgoya tunu: Mūjāā jīcāärā atore bairo mūjāā ūñā: "Āme, o ūñamirōcā ti macāpū marī ágarā. Topu etarā, marī paawapata-garā jīcā cūma majū," ūñärē bairo mūjāā ūñucūñā.

¹⁴ Bairo caīrā nimirācūā, ni jīcāū ūcū ūñamirōcā ūno cabaipeere mūjāā masiñā. Marī caānie, "¿dope to baimiñati?" mūjāā i tēgoñāetīñā.

Ñamirōcācā oco buseri caānierē bairo m̄ajāā āniñā. Tie p̄ame ñamirōcācārē baumirōcāā, cabero manicoáyá tunu. Tie cabairore bairo m̄ajāā cūā m̄ajāā baiāninucūña.

¹⁵ Bairi atore bairo p̄ame roque m̄ajāā caītāgoñarō ñuñā: “Dios cā caboro, topa marī ágarā. Tunu bairoa cū caboro, marī caátigarijere marī átimasīgarā,” m̄ajāā caītāgoñarō ñuñā.

¹⁶ Bairo cabaimiatacāārē, m̄ajāā p̄ame: “Jāā majū jāā masīña jāā caátipeere,” m̄ajāā caīnucūrījērē m̄ajāā jānagaetiya. Tie ūnie ī tāgoñarīqūē ñuëtīña.

¹⁷ Bairi ni jīcāā ūcā caroa átajere masīmicūā, tiere cā caápericōāta, roro ácā átiyami Dios cā caīñajoro.

5

Advertencias a los ricos

¹ M̄ajāā, cadinero cūgonetōrī majā, tame, tāgoya yū caīrījērē: ¡Popiye m̄ajāā cabaipeere tāgoñarī yāpapuarotiya! ¡Bātioro otiricaro cārō tāgoñā yāpapuaya!

² Capee āme m̄ajāā cacūgomirījē boayasicoagaro. Jutii caroa m̄ajāā cāgomirījē cūārē moena butua ḫgarerā átiyama.

³ M̄ajāā yaye dinero oro, plata ūnie cāā ḫtawitiri boaro baiya. Tiere īñarā, nipetiro camasā, “Dinerore camairā niñama,” m̄ajāārē ī masīñama. Bairo camairā m̄ajāā caānroi, jicoquei popiye m̄ajāā baio joroque m̄ajāā átigūmi Dios. M̄ajāā p̄ame paíro majū m̄ajāā jeneño netōōcōāñupā ati rūmūrī, caānitūsari rūmūrīrē.

⁴ Tunu bairoa m̄ajāā paabojari majārē na m̄ajāā wapatiesupa na cawapatamirījērē. Bairi Dios

nocārō capāärā ángelea majārē carotimasí p̄ame m̄jāärē na cawapajēnirijērē t̄goümi. “Jāärē wapa joetiyma jāä quetiuparā,” paabojari majā cū na cañijērē t̄goümi.

⁵ Mujāä ati yepapu ãna, capee majū mujāä cāgoya. Bairo cacāgorā ãnirī, noo mujāä rupaü caborore bairo jeto mujāä cajesorijere mujāä átiäninucūña. Mujāä, wecu nuricārē na capajīparo jūgoye, na canuu uchorore bairo mujāä ãnajē cutiya. Wecure cū na capajīärī rāmu caetarore bairo, mujāä cārē petoaca r̄usaya Dios roro mujāärē cū caátipa rāmu.

⁶ Tunu, aperā na cabuicüperimiatacāärē, mujāä p̄ame, “Mujāä buichtiya,” na mujāä ñña. Í yaparori bero, narē mujāä pajāärerotiya. Bairo mujāä caáto, na p̄ame ãmemasíetíñama.

La paciencia y la oración

⁷ Bairi mujāä p̄ame roque yu bairārē bairo caaña, popiye baimirācūä, t̄goñaenarē bairo t̄goñanetōcōña marī Quetiupau nemo cū catunuatípa rāmu caetaparo jūgoye. Wese paari majōch cū cabairijere t̄goñaña mai: Cū p̄ame cū wesere caocajājūgopeere patowācāëcū coteyami. Cabero yua, cū ote, cabatiro ñiarī, tunu caocomani rāmūrē patowācāëcū coteyami, tie caroa ríca majūrē jegu.

⁸ Torea bairo mujāä cāä Jesús nemo cū catunuetaparore patowācāëna, cū coteya. Merē marī Quetiupau nemo cū caetapa rāmu cōñarō baiya. Bairi t̄goñatutuacōña ninucūña.

⁹ Mujāä, yu bairārē bairo caaña, ãme popiye mujāä cabairijere ãmeo b̄usüpaieticōña, Dios

p̄ame roro m̄jāā cabus̄pairijere īñacōñarī m̄jāārē cā cañabeseetiparore bairo īrā. Camasā na caátajere cañabesei ati yepap̄ cū caetapa r̄um̄ cōñarō majū baiya.

10 M̄jāā, yu bairārē bairo caāna, yu camairā tāgoñaña mai profeta majā ānana na cabairiquere: Na p̄ame Dios b̄us̄riquere camasārē na quetib̄ujunetōōñesēñupā. Popiye baimirācāā, tāgoñaenarē bairo tāgoñanetōōcōñupā. Narē bairo m̄jāā cāā popiye baimirācāā, tāgoñanetōōcōñāna roro m̄jāā catām̄orijērē.

11 Bairi marī p̄ame bairo na cabairiquere tāgorā, “Useanirī āñupā na ūna Dios mena catāgoñanetōmasirī majā,” marī ī tāgoñaña. Merē m̄jāā tāgoyupa Job cawāmecācā ānacā cā cabairique cārē. Cā cāā popiye baimicāā, tāgoñaecārē bairo tāgoñanetōōcōñupī. Tunu bairoa m̄jāā tāgoyupa Job popiye cā cabairicaro bero marī Quetiupā cārē cā cajuhátinemorlqūére. Marī Quetiupā p̄ame nipetiro camasārē bopacooro cañaa majū niñami. Toreca nipetiro m̄jāā cārē m̄jāā juátinemogumi.

12 Apeyera m̄jāā, yu bairārē bairo caānarē, m̄jāā yu quetib̄ujunemoña tunu caānimajūrī wāmerē: “Dios mena jāā īña,” ī b̄us̄heticōāña. Tore bairo ape wāmerī cārē ī b̄us̄heticōāña. Bairi, “Cariape jāā īña,” tocārōā īcōājāna ánája. “Dios mena jāā īña,” ī b̄us̄nemoētīcōāña, “Roro m̄jāā īña,” m̄jāārē Dios cā cañetīparore bairo īrā.

13 Apeyera tunu: Ni jīcāā ūcāā m̄jāā mena macāācā popiye bairi cā cayapapuata, Diore cā jēniáto. Apei caroaro usseanirō cā caāmata, Diore basariquere cā basapeoáto.

14 Tunu apei cariau cã caãmata, ñubueri majärë cajägoänarë na cã piiáto, “Diopure yu na jënibojaáto,” ï. Bairi na puame use aceituna mena cariaure cã tuu yaparori bero, marí Quetiupauu wãme mena ïrã cã na cajënbôjaro boyo, cã camasirije mena cariaure cã cacatioparore bairo ïrã.

15 Bairi Dios mena tûgoñatutuari na cajëniata, netõcoagaro cã riaye. Marí Quetiupauu cã camasirije jägori cariayecucu nimicãu, caticoagumi yua. Tunu bairo cã puame rorije caátacu cã caãmata cûärë, roro cã caátajere cã masiriyobojagumi Dios.

16 Bairi mujãu cã roro mujãu caátajere ãmeo quetibujuya mujãu maju. Bairo quetibujuri yua, ãmeo jënibojaya Diopure, mujãu riayere cã canetõõparore bairo ïrã. Bairi caumu ñe ûnie carorije wapa cacugoecu puame Diore butioro cã cajëniata, cã cajënirije cã yueticõu cã baietigumi Dios.

17 Tûgoñañijate profeta Elías ãnacu cã caátajere: Marírë bairo caâcu cã caãnimiatacuärë, Dios puame caroaro cã yuyupu butioro cûrë cã cajënirijuerë. “To oco ocaeparo,” Elías cûrë cã caijënenirõ jägori, oco joesupi Dios ati yepare itia cãma ape cãma recomacu cûrõ yoaro maju.

18 Cabero, “To oco ocáto tunu,” cã caijënenirõ bero, oco joyupi tunu Dios. Bairi ati yepa tunu oterique putijägoyuparo, Elías Diore cã cajënirõ jägori.

19-20 Apeyera tunu, mujãu, yu bairärë bairo caãna, ni jïcãu ûcu mujãu mena macâacu Jesús busuriquere cajänamiatacu puame apei cã cabeyorije jägori Jesure tunu cã cañoata, netõgumi.

Capee roro cã caátiere netõgumi, apei cã cabeyorije júgori. Bairi cã bapa püame cã yeri püna caya-sicoabujioatajere cã netõõ joroque cã átibojagumi yua.

Tocãrõõ niña atie queti yu cawoaturije.

**Dios Că Cauetibăju Cūrīcă Tuti
New Testament in Carapana (CO:cbe:Carapana)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Carapana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Carapana

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
69a83a35-f961-5e00-b9bd-ee04b851efbd